

NIEKTÓRE WSKAZANIA DUSZPASTERSKIE DOTYCZĄCE KONSEKROWANYCH PUSTELNIKÓW I PUSTELNIC

ks. Henryk Śmiarowski

RYS HISTORYCZNY

1. Życie pustelnicze posiada w Kościele bogatą historię. Od początku bowiem byli ludzie, którzy chcieli radykalniej naśladować Chrystusa, także Tego przebywającego na pustyni. Za narodziny życia pustelniczego przyjmuje się przełom III i IV wieku. Wówczas to wielu chrześcijan po zakończeniu prześladowań poszukiwało nowej formy męczeństwa, przeciwstawiając się tym samym zeświecczeniu chrześcijaństwa wychodzącego z katakumb. W sposób spontaniczny wielu prostych ludzi udawało się na pustynie Egiptu, by tam naśladować radykalizm Chrystusa Pana. Eremityzm niebawem dotarł także do innych krajów¹.
2. Eremityzm (zwany dziś także diecezjalnym życiem pustelniczym) nie przestał istnieć, z chwilą gdy stał się później podłożem dla pierwszych wspólnot zakonnych. Trwa on nadal w tkance Kościoła przysparzając mu wiele dobra, chociaż statystycznie rozmiar tego zjawiska jest niewielki.
3. Na ziemiach polskich tradycja eremityzmu wydaje się sięgać samych początków chrześcijaństwa. Obecnie w Polsce diecezjalne życie pustelnicze prowadzi kilkanaście osób, w tym trzy osoby jako życie konsekrowane. Eremityzm stanowi dziś także odpowiedź na niektóre postulaty II Polskiego Synodu Plenarnego.
4. Wprowadzenie po Soborze Watykańskim II instytucji pustelnika do Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 nadało tej formie życia status życia konsekrowanego. Prowadzenie przez wiernych chrześcijan życia samotnego czy ascetycznego, a nawet zupełnie odizolowanego od świata, nie czyni jeszcze danej osoby pustelnikiem (pustelnicą)² w rozumieniu prawa. Prawo kanoniczne Kościoła łacińskiego stawia pod tym względem określone wymogi.

PODSTAWY TEOLOGICZNE I PRAWNE

1. Pustelnicy nie zawsze składają publicznie profesję trzech rad ewangelicznych, ale „przez surowe odsunięcie się od świata, milczenie, samotność, gorliwą modlitwę i pokutę poświęcają swoje życie na chwałę Boga i zbawienie świata”(KPK, kan. 603, § 1)³.
2. Ukryte przed światem życie pustelnika jest milczącym przepowiadaniem Chrystusa, któremu oddał swoje życie, ponieważ jest On dla niego wszystkim. Na tym polega to szczególne powołanie, by na pustyni, właśnie w walce wewnętrznej, znaleźć chwałę Ukrzyżowanego⁴.
3. Pustelnicy i pustelnice przez wewnętrzne i zewnętrzne oderwanie od świata świadczą o przemijalności obecnej epoki, a przez post i pokutę ukazują, że nie samym chlebem żyje człowiek, ale słowem Bożym (Mt 4, 4). Tego rodzaju „życie na pustyni” jest wezwaniem skierowanym do bliźnich i do całej wspólnoty kościelnej, aby nie traciła nigdy z oczu najwyższego powołania, które polega na nieustannym przebywaniu z Panem⁵.

¹ Por. S. HOLLAND, *From the silence of solitude, Informationes SCRIS* 28/2 (2002) 100-101.

² To co w w/w *Wskazaniach Duszpasterskich* odnosi się do pustelnika (eremity), odnosi się w jednakowym stopniu do pustelniczy, chyba, że co innego wynika z kontekstu lub natury rzeczy.

³ Por. KKK 920.

⁴ Por. KKK 921.

⁵ Por. JAN PAWEŁ II, Posynodalna adhortacja *Vita consecrata* (VC), 7

Aneks do Wskazań duszpasterskich cz. II

4. Kan. 603 - § 1: *Oprócz instytutów życia konsekrowanego, uznaje Kościół życie pustelnicze, czyli anachoretyczne, w którym wierni przez surowsze odsunięcie się od świata, milczenie odosobnienia, gorliwą modlitwą i pokutą poświęcają swoje życie na chwałę Boga i zbawienie świata*⁶.

5. Kan 603 § 2: *Prawnie uznaje się za pustelnika osobę poświęconą Bogu w życiu konsekrowanym, jeśli poprzez ślub albo inne święte więzy zobowiązuje się publicznie wobec biskupa diecezjalnego do praktykowania trzech rad ewangelicznych i pod jego kierownictwem zachowuje właściwy tryb życia.*⁷

6. Obecny stan prawny pozwala na erygowanie przez biskupa diecezjalnego ławry konsekrowanych pustelników na prawie diecezjalnym w świetle kan. 603 KPK, w łączności z kanonem 120 § 1 KPK, po konsultacji ze Stolicą Apostolską oraz w nawiązaniu, przez analogię, do kan. 587 § 2 KPK. Wymagane jest przesłanie do Kongregacji IŻKiSZA dekretu erekcyjnego zaaprobowanego przez biskupa diecezjalnego. Ławra taka nabywa osobowość prawną w Kościele nie będąc instytutem życia konsekrowanego na prawie diecezjalnym ani stowarzyszeniem publicznym⁸. Reguła Życia (Konstytucje) zaaprobowana przez biskupa diecezjalnego powinna być na tyle elastyczna, by zabezpieczyć oryginalność powołania każdego pustelnika żyjącego w takiej ławrze, uwzględniając jego osobisty rytm modlitwy i pracy⁹.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ BISKUPA DIECEZJALNEGO

1. Pustelnik prowadzący życie według kan. 603 § 2 KPK (pustelnik konsekrowany¹⁰) podlega weryfikacji władzy kościelnej, którą w jego przypadku przyznano biskupowi diecezjalnemu. Mandat do sprawowania opieki nad pustelnikami w swojej diecezji biskup diecezjalny otrzymuje na mocy sprawowanego urzędu.

2. Kierownictwo biskupa diecezjalnego obejmuje m.in. popieranie życia pustelniczego i strzeżenie jego autonomii, aprobatę statutu osobowego pustelnika zwanego też regułą życia, czuwanie nad życiem pustelniczym z zachowaniem uprawnień, jakie daje mu prawo w duchu ojcowskiej troski.

3. Pustelnik winien posiadać własną regułę życia, czyli statut osobowy przez siebie napisany oraz zaaprobowany i pobłogosławiony przez biskupa diecezjalnego.

4. O dopuszczeniu kandydata do życia pustelniczego decyduje biskup diecezjalny. On także w duchu kan. 603 KPK określa warunki przyjęcia i sposób przygotowania kandydata.

5. Z faktu odpowiedzialności biskupa diecezjalnego za tę formę życia w diecezji wynika także jego uprawnienie do udzielenia kandydatowi odmowy w uzasadnionych przypadkach.

6. Biskupowi diecezjalnemu winno być składane przez konsekrowanego pustelnika każdego roku sprawozdanie z zakresu spraw ekonomicznych.

WYMAGANIA WSTĘPNE DLA KANDYDATA

1. **Wierny chrześcijanin Kościoła łacińskiego** (rzymskokatolickiego). Prawna instytucja eremity w Kościołach katolickich innych obrządków niż rzymskokatolicki, regulowana jest odmiennie niż w Kościele łacińskim.

⁶ Kodeks Prawa Kanonicznego (KPK 1983) kan. 603 § 1.

⁷ KPK 1983, kan. 603 § 2.

⁸ Por KONGREGACJA INSTYTUTÓW ŻYCIA KONSEKROWANEGO I STOWARZYSZEŃ ŻYCIA APOSTOLSKIEGO, *Resource Material for the Discernment of Hermit Vocations according to canon 603*, Prot. N. 15878/2002, Archiwum Kongregacji IŻKSZA, 2.

⁹ Por. S. HOLLAND, *From the silence of solitude*, 108.

¹⁰ Istnieją pustelnicy, którzy nie posiadają statusu życia konsekrowanego – mandat do takiej obecności w Kościele daje im kan. 603 § 1 i kan. 214 KPK.

Aneks do Wskazań duszpasterskich cz. II

2. Odpowiednia motywacja. Motywacja kandydata winna odpowiadać zasadniczemu celowi tego powołania, jakim jest służba Kościołowi – „życie na chwałę Boga i zabawienie świata”¹¹. Wśród motywów, które nie predysponują kandydata do podjęcia życia pustelniczego są np. takie: ucieczka od świata, ucieczka od odpowiedzialności, nieumiejętność przyjęcia innego autorytetu niż swój, chęć wyróżnienia się w społeczeństwie, wizja romantycznego życia.

3. Wiek. Każda diecezja może ustalić własną granicę wieku. Należy jednak wziąć pod uwagę myśl prawodawcy kościelnego i konieczność życiowego doświadczenia. Proponuje się postawić kandydatowi wymóg ukończenia 35 lat.

4. Zdrowie fizyczne. Wymagane zaświadczenie lekarskie o dobrym stanie zdrowia fizycznego.

5. Zdrowie psychiczne. Wymagana opinia psychologa o bardzo dobrym stanie zdrowia psychicznego.

6. Dojrzałość duchowa. Dojrzałość duchową kandydata weryfikują m.in.: zażyłość z Bogiem w modlitwie, korzystanie z kierownictwa duchowego, życie sakramentalne, codzienny kontakt ze Słowem Bożym.

7. Stan wolny. Kandydat winien przedstawić dokument potwierdzający, iż jest osobą stanu wolnego w prawie kanonicznym i cywilnym oraz, że jest wolny od innych zobowiązań pozamałżeńskich. Osoby rozwiedzione lub pozostające w separacji mogłyby podjąć taką formę życia tylko za dyspensą biskupa diecezjalnego pod pewnymi warunkami: gdy druga strona nie rości sobie praw małżeńskich, zarówno w prawie cywilnym, jak i kanonicznym oraz, że dzieci osiągnęły pełny status prawny i są samodzielne. Po spełnieniu pewnych warunków, istnieje także możliwość rozpoczęcia przygotowania do życia pustelniczego przez osoby będące członkami instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostolskiego. W takim przypadku po skontaktowaniu się z biskupem diecezjalnym, zainteresowana osoba musiałaby najpierw otrzymać zgodę kompetentnego przełożonego na przebywanie poza domem instytutu, następnie otrzymać indult eksklaustracji i w końcu indult odejścia, pozbawiający prawnej łączności z instytutem i umożliwiający złożenie świętych więzów jako pustelnik konsekrowany. Niekiedy może być prawnie zastosowana procedura przejścia, po uzyskaniu odpowiednio dyspensy od Stolicy Apostolskiej lub biskupa diecezjalnego. W przypadku ex-członków instytutów życia konsekrowanego lub stowarzyszeń życia apostolskiego wymagana jest ponadto opinia przełożonego ze szczególnym podaniem przyczyn dla których opuścili instytut bądź stowarzyszenie czy też zostali z niego wydalen.

8. Zabezpieczenie materialne. Obowiązek zabezpieczenia materialnego spoczywa na samym pustelniku, nie zaś na diecezji. Kandydat winien więc wskazać rodzaj pracy, która będzie stanowiła źródło jego utrzymania (praca jest konieczna także z racji zapewnienia równowagi psychofizycznej), posiadać świadczenia społeczne, wskazać rozwiązanie kwestii pustelni - posiadać własną bądź korzystać na zasadach prawnych z pustelni będącej własnością osób fizycznych bądź prawnych.

9. Opinia proboszcza stałego lub tymczasowego miejsca zamieszkania kandydata. Biskup diecezjalny w uzasadnionych przypadkach może oprócz opinii proboszcza zażądać opinii innej osoby znającej kandydata, wskazanej przez niego.

FORMACJA POCZĄTKOWA

1. Procedura dopuszczenia do formacji początkowej:

a. Rozmowa biskupa diecezjalnego (lub jego delegata) z kandydatem mająca na celu rozpoznanie powołania pustelniczego.

---

¹¹ KPK 1983, kan. 603 § 1.

Aneks do Wskazań duszpasterskich cz. II

b. Skompletowanie potrzebnych dokumentów (przede wszystkim: prośba kandydata skierowana do biskupa diecezjalnego, życiorys, metryka chrztu i świadectwo bierzmowania, zaświadczenie o stanie wolnym, opinia proboszcza, opinie lekarskie).

c. Rozpoczęcie przygotowania pod kierunkiem biskupa diecezjalnego, bądź osoby wyznaczonej przez tegoż biskupa, o ile prośba kandydata zostaje rozpatrzona pozytywnie.

2. Formacja początkowa do życia pustelniczego składa się z dwóch etapów:

a. I etap trwa maksymalnie pięć lat i dotyczy wiernych świeckich. Kandydat w tym czasie pozostaje w swoim dotychczasowym środowisku życia, samodzielnie próbując realizować formację ludzką, duchową i intelektualną, jednocześnie organizując miejsce na pustelni. Kontakt z biskupem diecezjalnym ogranicza się do wstępnej rozmowy kwalifikacyjnej i regularnych spotkań z osobą odpowiedzialną wyznaczoną przez biskupa diecezjalnego. Na tym i pozostałych etapach wymagane jest bezwzględnie towarzyszenie kierownika duchowego wybranego przez kandydata, zaakceptowanego przez biskupa diecezjalnego. Ten okres przygotowania w uzasadnionych sytuacjach biskup diecezjalny może skrócić do trzech lat.

b. II etap, to wstępna próba, trwa także pięć lat. Etap ten zobowiązani są przejść zarówno osoby duchowne, jak i wierni świeccy. Kandydat przeżywa ten czas w swojej pustelni prowadząc życie pustelnicze według kan. 603 § 1 (jeszcze bez więzów kanonicznych), jednocześnie opracowując swój statut osobowy. Przynajmniej raz w roku powinno odbyć się spotkanie z osobą odpowiedzialną za przygotowanie. Dla ważnej przyczyny etap ten mógłby być skrócony do 4 lat.

3. Formacja kandydata obejmuje sferę duchową, teologiczną i praktyczną:

a. Formacja duchowa powinna być realizowana w sposób ciągły, w łączności z kierownikiem duchowym. Podstawą formacji duchowej pustelnika jest przede wszystkim Eucharystia i Pismo święte, a w szczególności Księga Psalmów.

b. Formację intelektualną należy zrealizować w ramach określonego studium biblijnego, patrystycznego, liturgicznego, sakramentologii, dokumentów Magisterium Kościoła powszechnego jak i partykularnego, a także uwzględnić w procesie formacji szereg tematów związanych z różnymi typami duchowości w Kościele, z tradycją Ojców pustyni, historią życia pustelniczego, regułami zakonnymi. Mogłaby być ona realizowana indywidualnie w zależności od możliwości intelektualnych kandydata czy poprzez formę studiów dziennych, zaocznych czy różnego rodzaju kursów korespondencyjnych. Najbardziej wskazane byłoby odbycie studiów teologicznych. Przedmiot i sposób realizacji formacji teologicznej powinien być określany indywidualnie przez biskupa diecezjalnego, stosownie do możliwości intelektualnych kandydata.

c. Formację praktyczną kandydat zasadniczo nabywa wcześniej, w drodze doświadczenia życiowego; może także w czasie formacji wyuczyć się nowego zawodu przydatnego w życiu pustelniczym lub udoskonalić posiadane już umiejętności praktyczne.

4. Pustelnik ma obowiązek do końca życia kontynuować swoją formację duchową.

REGUŁA ŻYCIA CZYLI STATUT OSOBOWY PUSTELNIKA

1. Każdy eremita powinien posiadać swój własny statut osobowy (swoją regułę życia), zaaprobowany przez biskupa diecezjalnego, według którego ma on prowadzić swoje życie.

2. W statucie osobowym powinny znaleźć swoje uregulowanie m.in. takie kwestie, jak: prawa i obowiązki pustelnika; własne rozumienie życia konsekrowanego w odniesieniu do kan. 603; relacja do Biskupa i do Kościoła; sposób zachowania trzech rad ewangelicznych; miejsce pustelni; rozkład dnia, czas modlitw; praktyki ascetyczne; praca (ewentualnie sposób i miejsce sprzedaży wytworów pracy); odpoczynek; realizacja surowszej separacji od świata; możliwość świadczenia pomocy duchowej wobec przybywających po rady duchowe; zapisanie własnej charyzmatycznej opcji życia samotnego wynikającej z osobowości pustelnika; kontakty ze światem, wskazania dotyczące

Aneks do Wskazań duszpasterskich cz. II

kierownictwa duchowego, ochrony swojej samotności – np. jak często i dla jakich koniecznych powodów mógłby opuszczać pustelnię¹².

3. Biskupowi diecezjalnemu przysługuje prawo do zmiany niektórych artykułów statutu osobowego, po uprzednim podaniu słusznych przyczyn przez pustelnika i przemyśleniu ich w sumieniu, jeśli tego wymagają okoliczności.

4. Właściwie zrehabilitowany statut osobowy przez pustelnika daje gwarancję owocnej służby Kościołowi w łączności z biskupem diecezjalnym oraz stwarza szansę pełnego rozwoju duchowego osoby pustelnika.

PROFESJA PUSTELNICZA

1. Profesja pustelnicza jest zobowiązaniem się kandydata publicznie na wobec biskupa diecezjalnego do praktykowania trzech rad ewangelicznych czystości, ubóstwa, posłuszeństwa oraz zachowywania statutu osobowego pustelnika.

2. Kandydat pragnący złożyć czasową profesję pustelniczą powinien zwrócić się bezpośrednio do biskupa diecezjalnego, przedstawiając:

- a. prośbę o dopuszczenie do złożenia profesji czasowej,
- b. statut osobowy do zaaprobowania i pobłogosławienia,
- c. opinię delegata biskupa odpowiedzialnego za formację,
- d. opinię księdza proboszcza,
- e. oświadczenie, iż diecezja nie będzie ponosiła żadnej odpowiedzialności za zobowiązania podejmowane przez pustelnika,
- f. testament.

3. Konsekrowany pustelnik składa czasową profesję pustelniczą na jeden rok przez okres pięciu lat.

4. Konsekracja pustelnika dokonuje się według zatwierdzonego przez biskupa liturgicznego obrzędu profesji pustelniczej.

5. Na miejsce złożenia profesji pustelniczej należałoby wybrać świątynię katedralną, zwłaszcza przy składaniu profesji wieczystej, z racji na diecezjalny charakter powołania pustelniczego; w uzasadnionych przypadkach można wybrać też inną świątynię bądź kaplicę.

6. Formułę profesji opracowuje kandydat konsultując jej treść z osobą odpowiedzialną za formację.

7. Pustelnik opracowując swoją formułę profesji, powinien umieścić w niej to, co istotne dla konsekracji: odnieść się do zobowiązania praktyki trzech rad ewangelicznych w swoim życiu (przez ślub lub inne święte więzy) oraz do statutu osobowego zaaprobowanego przez biskupa. Formuła profesji winna być napisana:

- a. w pierwszej osobie,
- b. zawierać imię i nazwisko pustelnika,
- c. rozpoczynać się wezwaniem Boga,
- d. odwoływać się do statutu osobowego,
- e. określać czas zobowiązania (na rok, na całe życie),
- f. zawierać prośbą o przyjęcie składanego zobowiązania przez biskupa danej diecezji
- g. zawierać prośbę o błogosławieństwo biskupa na służbę w Kościele,

---

¹² Por. KONGREGACJA INSTYTUTÓW ŻYCIA KONSEKROWANEGO I STOWARZYSZEŃ ŻYCIA APOSTOLSKIEGO, *Resource Material for the Discernment of Hermit Vocations according to canon 603*, Prot. N. 15878/2002, Archiwum Kongregacji IZKSZA, 2.

Aneks do Wskazań duszpasterskich cz. II

h. zawierać miejsce i data składanej profesji

i. miejsce na podpisy: osoby składającej zobowiązanie pustelnicze, podpis biskupa diecezjalnego i podpisy świadków (np. dyrektora wydziału ds. życia konsekrowanego, koncelebransów)

j. może zawierać odwołanie się do świętych patronów wybranych przez kandydata.

8. Widzialnym znakiem konsekracji pustelnika jest zatwierdzony przez biskupa w jego diecezji odpowiedni strój pustelniczy: dla duchownych może to być sutanna przepasana pasem np. skórzanym; dla świeckich odpowiednio zmodyfikowany strój monastyczny, odróżniający się jednak od stroju zakonnego (odpowiedniego koloru suknia bez kaptura i bez szkaplerza, przepasana pasem; dodatkowo chustka jako nakrycie głowy w przypadku pustelnicy.

9. Po konsekracji biskup diecezjalny przekazuje pustelnikowi dekret potwierdzający złożenie profesji pustelniczej i poleca wpisanie osoby pustelnika do księgi osób konsekrowanych w swojej diecezji.

10. Konsekrowany pustelnik za nazwiskiem może używać skrótu **OVE** (ordo vitae eremiticae)

GLÓWNE OBOWIĄZKI PUSTELNIKA

1. Konsekrowany pustelnik zobowiązany jest do życia według trzech rad ewangelicznych – czystości, ubóstwa, posłuszeństwa.

2. Podstawowym obowiązkiem pustelnika jest modlitwa.

3. Oddaje się on w milczeniu odosobnienia (wewnętrznym pokoju serca) ustawicznej modlitwie i pokucie, prowadząc życie na chwałę Boga i zbawienie świata.

4. Każdy pustelnik zobowiązany jest sam wypracować własny sposób modlitwy. Z całego dnia czyni on nieustanne przebywanie z Panem (godne polecenia jest praktykowanie modlitwy Jezusowej).

5. Podstawę życia duchowego eremity winno stanowić Pismo święte i codzienna Eucharystia; usilnie zaleca się adorację Najświętszego Sakramentu.

6. Duchowni prowadzący życie pustelnicze zobowiązani są do modlitwy Liturgią Godzin z mocy samego prawa¹³. Pozostałym konsekrowanym pustelnikom zaleca się odmawianie Liturgii Godzin, zwłaszcza Jutrzn i Nieszporów.

7. Korzystanie z innych pobożnych praktyk (np. Różaniec, Koronka do Bożego Miłosierdzia, Godzinki o Niepokalanym Poczęciu NMP) pozostawia się wyborowi konkretnego pustelnika.

REALIZACJA CHARYZMATU PRZEZ KONSEKROWANEGO PUSTELNIKA

1. Życie pustelnicze zostało zaliczone do najlepszej części w Kościele¹⁴, jest to „szczególne powołanie”¹⁵, które cechuje się „specyficznym charyzmatem kontemplacyjnym”¹⁶.

2. Swój charyzmat konsekrowany pustelnik realizuje praktykując trzy rady ewangeliczne, żyjąc samotnie, w milczeniu, w nieustannej modlitwie i pokucie¹⁷.

3. Pustelnik posługuje się w realizacji swego charyzmatu podobnymi środkami jakie stosują instytuty oddane całkowicie kontemplacji; odróżnia go jednakże „surowsza separacja od świata”¹⁸ w przeciwieństwie do całkowitej separacji obowiązującej w tychże instytutach.

¹³ Por. KPK 1983, kan. 276 § 2 n. 3.

¹⁴ Por. PAULUS PP. VI, Litt. Apost. *Optimam partem*, w: AAS 63 (1971) 447.

¹⁵ KKK 921.

¹⁶ VC, 42.

¹⁷ Por. KPK 1983, kan. 603.

Aneks do Wskazań duszpasterskich cz. II

4. Ze światem kontaktuje się on w sprawach koniecznych, z racji religijnych, egzystencjalnych, zgodnie z zapisami w jego statucie osobowym.
5. Zobowiązany jest zapewnić sobie mieszkanie w pustelni, zabezpieczyć środki utrzymania poprzez własną pracę, świadczenia społeczne oraz zachowywać statut osobowy.
6. Podobnie jak każdy wierny w Kościele, konsekrowany pustelnik, zobowiązany jest do składania jałmużny z owoców swej pracy; tylko w wyjątkowych sytuacjach, uprzednio określonych w statucie osobowym, może on sam korzystać z jałmużny.
7. Konsekrowany pustelnik, jeśli potrafi, może udzielać duchowych porad proszącym o nie.

OPUSZCZENIE PRZEZ PUSTELNIKA STANU ŻYCIA PUSTELNICZEGO

1. Opuszczenia stanu życia pustelniczego przez pustelnika, może dokonać się w drodze przejścia, odejścia lub wydalenia.
2. Pustelnik, który złożył wieczystą profesję mógłby przejść do innej diecezji za pozwoleniem biskupów diecezjalnych obu diecezji. Nie musiałby wówczas na nowo składać profesji, jeśli została ona złożona wcześniej już jako wieczysta.
3. Jeśli pustelnik nie złożył wieczystej profesji, taki przypadek należałoby traktować jako odejście.
4. Pustelnik, który złożył profesję czasową w życiu pustelnicznym może je opuścić po wygaśnięciu zobowiązania, albo może prosić biskupa diecezjalnego o indult odejścia.
5. Jeśli kandydat po złożeniu profesji czasowej wykazuje brak autentycznego powołania lub jeżeli są widoczne u niego słabości natury psychicznej bądź fizycznej, bądź inne przeszkody, które mogłyby czynić go niezdolnym do prowadzenia życia pustelniczego – biskup diecezjalny ma prawo odmówić zgody na profesję wieczystą.
6. W przypadku, gdy pustelnik złożył wieczystą profesję, może odejść, jeżeli biskup diecezjalny udzieli mu dyspensy od złożonej profesji. Jednakże pustelnik, który jest duchownym pozostaje nadal związany celibatem oraz innymi zobowiązaniami wynikającymi ze stanu duchownego.
7. Pustelnik jest wydalony ze stanu życia konsekrowanego na mocy samego prawa, gdy w czasie trwania profesji notorycznie odstąpił od wiary katolickiej, zawarł małżeństwo lub usiłował je zawrzeć, nawet tylko cywilne.
8. Wydalenie pustelnika powinno nastąpić także z powodu popełnienia przestępstw przeciwko życiu, wolności i szóstemu przykazaniu Dekalogu, o których w kanonach 1397, 1398 i 1395 Kodeksu Prawa Kanonicznego; wydalenie nie musi mieć charakteru obligatoryjnego w przypadku przestępstwa, o którym w kan. 1395.
9. Dla ważnych przyczyn (zewnątrznych, poczytalnych i prawnie potwierdzonych) może nastąpić wydalenie pustelnika, gdy miało miejsce: habitualne (stałe połączone nawet z pogardą) zaniechanie obowiązków życia konsekrowanego, powtarzające się naruszanie świętych więzów, uporczywe nieposłuszeństwo prawnym nakazom biskupa w poważnej materii, wielkie zgorszenie powstałe wskutek zawinionego zachowania się pustelnika, uporczywe podtrzymywanie lub rozpowszechnianie poglądów potępionych przez Nauczycielski Urząd Kościoła, publiczne przyjęcie ideologii przepojonych materializmem lub ateizmem, bezprawna nieobecność poza pustelnią trwająca pół roku, inne poważne przyczyny określone w statucie osobowym.
10. Dla słusznej przyczyny pustelnik może odwołać się od dekretu biskupa diecezjalnego wnosząc rekurs do tegoż biskupa lub do kompetentnej Kongregacji Stolicy Apostolskiej¹⁹. W myśl Konstytucji apostolskiej *Pastor Bonus*, kompetentną Kongregacją w sprawach dotyczących życia pustelniczego jest Kongregacja Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego²⁰.

¹⁸ Por. KPK, kan. 603 § 2.

¹⁹ Por. KPK, kan. 1737 § 1.

²⁰ Por. JOANNES PAULUS PP. II, Const. Apost. *Pastor Bonus*, 110; 28.06.1988, w: AAS 80 (1988) 841-923.

Aneks do Wskazań duszpasterskich cz. II

ŻYCIORYS

Proponuję się odnieść m.in. do takich kwestii:

I. DANE OSOBOWE

m.in. określić dokładnie stan: kawaler, panna, wdowa, wdowiec, rozwiedziony(a), separacja, członek instytutu . . . ., ekklaustracja/

II. BIOGRAFIA

1. Dom, dzieciństwo, szkoła, wychowanie w rodzinie.
2. Relacja do rodziców, rodzeństwa.
3. Przebyte choroby (w rodzinie), nałogi.
4. Wydarzenie, które mocno przeżyłeś (np. śmierć, pożar, usunięcie z instytutu) i jak ono wpłynęło na twoje życie?
5. Opisz, jak wygląda twoje życie obecnie.
6. Jak wyobrażasz swoje życie za kilka lat?

III. ŻYCIE RELIGIJNE

1. Opisz swoją edukację religijną i jaki miała ona wpływ na twoje życie.
2. Scharakteryzuj swoją wiarę w okresie od dzieciństwa do chwili obecnej.
3. Bóg w twoim życiu; życie sakramentalne.
4. Czy dokonały się jakieś znaczące zmiany w twoim życiu religijnym w przeciągu ostatnich pięciu lat?
5. Jakie są twoje cele duchowe na najbliższe pięć lat?
6. Jak wyobrażasz sobie Kościół za dziesięć lat?

IV. ZDROWIE

1. Opisz swoje zdrowie fizyczne /ewentualną podatność na choroby/.
2. Spróbuj opisać swoje zdrowie psychiczne /Jakie dostrzegasz u siebie atuty?/
3. Co jest twoim ulubionym zajęciem?
4. Twoja relacja do najbliższego otoczenia /znajomych, kolegów, przyjaciół/.

V. ŻYCIE PUSTELNICZE

1. Skąd dowiedziałeś się o możliwości prowadzenia życia pustelniczego?
2. Jakie powody zdecydowały, że chciałbyś prowadzić życie pustelnicze w tej Diecezji?
3. Co takiego pociąga ciebie w życiu pustelnicznym?
4. Jaki rodzaj pomocy, służby praktykowałeś w swoim dotychczasowym życiu?
5. Jak wyglądała modlitwa, ubóstwo, pokuta, milczenie, samotność dotychczas, a jak to wyobrażasz sobie w przyszłym sposobie życia?
6. Jakie swoje umiejętności, zdolności wykorzystasz, aby utrzymać się materialnie?
7. Jak widzisz swoją niezależność finansową?